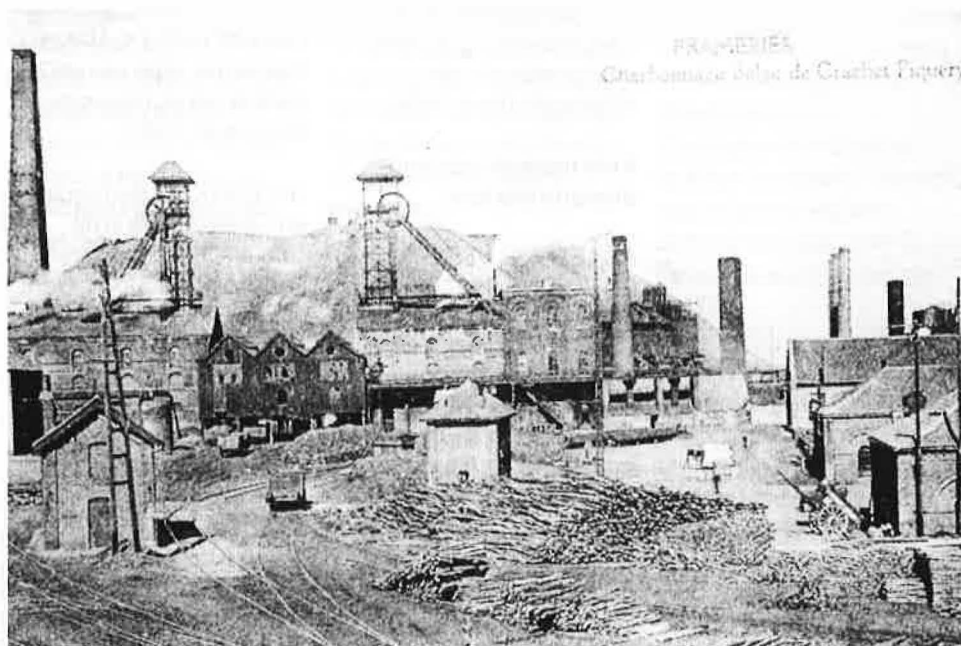

PASS... POORT NAAR DE TOEKOMST

De Fenix van de Borinage

Op 4 mei laatstleden opende te Frameries nabij Bergen (Mons) het *Parcd'AventureS Scientifiques* (PASS) zijn deuren.

Een industrieel erfgoed-site herschepen in een educatief evenementencentrum volledig gewijd aan de ontdekking door jongeren én minder jongeren van wetenschap, techniek en industrie - een initiatie tussen gisteren en morgen.

Een ambitieus project-museum dat zijn poorten opengooit naar de toekomst: een nieuw Wallonië waarin de wetenschap gepaard gaat met de economische vooruitgang en een beter leven voor iedereen.

Het PASS is een vernieuwend culturele onderneming geboren uit de

gemeenschappelijke inspanningen van de *Direction Générale des Technologies, de la Recherche et de l'Energie*, en de Europese Gemeenschap. Het doel is de verspreiding van de wetenschappelijke cultuur op een zelfde peil als de *Cité des Sciences et de l'Industrie* in Parijs, het *Sciences Museum* in Londen en Barcelona, het *Musée de la Civilisation* in Quebec, het *Experimentarium* in Kopenhagen of nog de *Futuroscope* in Poitiers.

Kader is het historische site van de kolenmijn *Crachet-Picqueryte* Frameries nabij Bergen. Een bijna symbolische keuze want het was juist daar dat steenkool in de streek van Bergen voor het eerst werd gewonnen in 1248.

Het steenkoolbekken van

de Borinage waarvan Crachet deel uitmaakt, behoort tot de beruchte '*Croissant Noir*' die zich vanuit Schotland tot aan het Ruhrgebied uitstrekt via België en Noord-Frankrijk. Er moest de technologische vooruitgang van de 18de eeuw worden afgewacht alvorens James de Rothschild er de eerste stappen naar de industrialisatie zal ondernemen door zich in 1750 de eerste stoommachine van de Borinage aan te schaffen. De exploitatie van kolenmijn Crachet-Picquery zou definitief van start gaan in 1782. Na een succesvolle 19de eeuw luidde de kolen-crisis van het Interbellum het einde in voor de mijnexploitatie van de Borinage en dus ook voor deze van Crachet, die definitief zou ophouden te bestaan in 1960. Voor de

wettelijke bescherming van de schachttorens, de machinezaal, de kolen-wasserij en aanpalende constructies moest echter nog worden gewacht tot 1989.

Met de inrichting van het huidige ecomuseum werd dit unieke site de springplank naar de promotie van de moderne technologie en symbool voor een nieuw Wallonië.

De jacht naar kennis

Het concept van het PASS is opgebouwd rond een multiple-choice bezoek, voor individuen, families, schoolklassen of groepen volwassenen. Een themapark van 40 ha en een ecomuseum van ongeveer 8000 m2 zijn uitgebouwd rond een '*trouvaille*' van architect Jean Nouvel, de *PASS'relle*, een hightech metalen koker van meer dan 200 meter lang die de bezoeker naar de verschillende secties van het museum begeleidt.

In de *PASS'age* voor kinderen (waar begeleide volwassenen toegelaten zijn...) wordt gebouwd aan een woning, als garagist gewerkt, een internetsite samengesteld, voor cameraman gespeeld, worden heftuigen en overbrengingen gedemonstreerd en bediend, en nog véél meer...

De *Grenier des Histoires* ('Geschiedenis-schatten op zolder'), een gerestaureerd mijngebouw - 17 meter hoog op 35 beton-

nen pijlers, nodigt de bezoeker uit om zich in het dagelijks leven van de bewoners van de Borinage te verplaatsen. Immigratie, harmonies en fanfares, werkomstandigheden, sociale bewegingen, het geheugen van de industriële archieven... passeren de revue.

Een aanleiding om zich met een panoramische lift op 60 meter hoogte in de *Belvédère* van de schachttoren te begeven met uitzicht op de *terril* (steenkoolafvalberg) en het landschap van de Borinage. Zoals Jean Marc Providence, projectleider en algemeen directeur het uitdrukt: "*Un frottement mémoire/histoire*" ('een confrontatie tussen geschiedenis en menselijk geheugen').

Van haar kant verleent de vroegere machinehal onderdak aan thematische tentoonstellingen. Een originele *mis-en-scène* om de relatie tussen wetenschap, techniek en industrie, en ook tussen verleden en toekomst van wetenschap en maatschappij te verduidelijken.

Het *Parc d'aventures scientifiques* (Wetenschappelijke avonturentuin) tenslotte, een 40 ha groot ingericht domein, nodigt de bezoeker uit deel te nemen aan wetenschappelijke expedities: ecologische en meteorologische observatoria op de rijkelijk begroeide *terril*, een afdaling in een oude mijntunnel met experimenten over de snelheid van licht en geluid,

knotsgekke machines voor manuele krachtoverbrenging, doe-installaties rond wetenschappelijke en technische fenomenen... Kortom genoeg om iedereen te boeien.

Het PASS maakt zich sterk in voortdurend contact met de Belgische en Europese universitei-

ten, musea en private instellingen het concept van de tentoonstellingen en evenementenprogramma up to date te houden.

Het ganse project kadert in het Europese INTER-REG II programma Henegouwen/Nord-Pas-de-Calais/Picardië.

Het PASS is voorzien op het jaarlijkse onthaal van zo'n 300.000 bezoekers, op een boogschuit van de autostrades E42/E19.

Tijdens het schooljaar is het museum en het wetenschapspark open van 9 tot 17 uur (weekdagen) of van 10 tot 18 uur (weekends en feestdagen). Sluitingsdag: woensdag. Tijdens de schoolvakanties, dagelijks van 10 tot 18 uur, en in juli en augustus van 10 tot 19 uur. Alle tentoonstellingen en animaties zijn viertalig: Frans, Nederlands, Engels en Duits.

Bereikbaar per auto van op de autostrade Brussel-Parijs (E19), uitrit R5 richting Framerie.

Het volstaat de wegwijzers te volgen.

Met het openbaar vervoer station Bergen (Mons) en de TEC bus tot aan de ingang van het museum (forfaitaire 'B'-uitstappen *all-in* zijn voorzien - inlichtingen in alle NMBS stations).

Toegang: volwassenenpas 490 BEF, kinderen tot 14 jaar 290 BEF. Speciaal *Pass'age* ticket voor drie tot twaalfjarigen en hun begeleider 220 BEF. Deelname aan de expedities en jeugd ateliers, buiten het normaal circuit 100 BEF. Catering en picknickgelegenheid aanwezig. Infofoon 070/22 22 53.

(Samengevat uit: QUINTART, Jean-Claude, *Pass...port pour l'avenir*, in: Athena.Recherche et développement technologique n° 59, maart 2000)